

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Christine LAGARDE

Πρόεδρος

κ. Δημήτριο Παπαδημούλη
Μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
60, rue Wiertz
B-1047 Βρυξέλλες

Φρανκφούρτη, 4 Φεβρουαρίου 2022

L/CL/22/24

Σχετ.: Η επιστολή σας (QZ-051)

Αξιότιμο μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αγαπητέ κύριε Παπαδημούλη,

Σας ευχαριστώ για την επιστολή σας, την οποία μου διαβίβασε η κα Irene Tinagli, πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής, μαζί με συνοδευτική επιστολή, στις 7 Δεκεμβρίου 2021.

Ενισχύοντας τον διευκολυντικό χαρακτήρα της νομισματικής πολιτικής, τα μέτρα που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έχουν συμβάλει καίρια στη χαλάρωση των συνθηκών χρηματοδότησης σε όλους τους τομείς και τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Σε αυτό το πλαίσιο, οι στοχευμένες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο καθώς εστιάζουν ιδιαίτερως στην προώθηση των χορηγήσεων για παραγωγικές δραστηριότητες. Οι ΣΠΠΜΑ είναι στοχευμένες πράξεις, καθώς το ποσό που οι τράπεζες μπορούν να δανειστούν συνδέεται με τα δάνεια που οι ίδιες χορηγούν προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (ΜΧΕ) και νοικοκυριά¹, και το επιτόκιο που εφαρμόζεται συνδέεται με τις δανειοδοτικές συνήθειες των συμμετεχουσών τραπεζών. Οι τράπεζες που χορηγούν περισσότερα δάνεια προς την πραγματική οικονομία, συμπεριλαμβανομένων ΜΧΕ και νοικοκυριών², ωφελούνται από πιο ελκυστικά επιτόκια όσον αφορά τα δάνεια που λαμβάνουν στο πλαίσιο της τρίτης σειράς ΣΠΠΜΑ. Οι ΜΧΕ που έχουν εκτεθεί περισσότερο στην αναταραχή λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού έχουν και μεγαλύτερη ανάγκη εξωτερικής χρηματοδότησης και επομένως ωφελούνται ιδιαίτερως από αυτά τα μέτρα που δίνουν στις τράπεζες τη δυνατότητα να καλύψουν την αυξημένη ζήτηση πιστώσεων. Στην περίπτωση της Ελλάδας, σε σύγκριση με τον Μάιο του 2014, το κόστος δανεισμού για τις επιχειρήσεις είχε μειωθεί κατά 288 μονάδες βάσης (και κατά 284 μονάδες βάσης στην περίπτωση δανείων έως 1 εκατ. ευρώ) τον Οκτώβριο του 2021. Εντούτοις, τον ίδιο μήνα, τα επιτόκια τραπεζικών χορηγήσεων για τις επιχειρήσεις εξακολουθούσαν να είναι υψηλότερα

¹ Εξαιρουμένων των δανείων προς νοικοκυριά για την αγορά κατοικίας.

² Εξαιρουμένων των δανείων προς νοικοκυριά για την αγορά κατοικίας.

από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ κατά 165 μονάδες βάσης. Τα υψηλότερα επιτόκια των τραπεζικών χορηγήσεων στην Ελλάδα αντανakλούν το γεγονός ότι τα επιτόκια είναι γενικά υψηλότερα στην Ελλάδα σε σχέση με άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ, όπως υποδεικνύει η διαφορά των αποδόσεων των 10ετών ομολόγων του Δημοσίου στην Ελλάδα σε σχέση με τα αντίστοιχα ομόλογα στη Γερμανία και τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ, που ήταν 1,6 και 1,2 ποσοστιαίες μονάδες αντιστοίχως τον Ιανουάριο του 2022. Όλα τα μέτρα της ΕΚΤ έχουν ως αποτέλεσμα ότι τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα έχουν αυξηθεί σημαντικά σε σύγκριση με την περίοδο μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση, και η τάση τους έχει σταθεροποιηθεί από το 2019 και μετά, όπως έχει συμβεί και στις περισσότερες από τις άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ.

Αυτή η εικόνα αντανakλάται επίσης στα αποτελέσματα της έρευνας για την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση στη ζώνη του ευρώ που δημοσιεύθηκαν τον Νοέμβριο του 2021.³ Ενώ τα αποτελέσματα φανερώνουν έντονη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στην Ελλάδα κατά την περίοδο Απριλίου-Σεπτεμβρίου 2021, δείχνουν επίσης ότι οι ΜΜΕ βρίσκονται αντιμέτωπες με μεγαλύτερους περιορισμούς όσον αφορά την πρόσβασή τους σε χρηματοδότηση από ό,τι οι ΜΜΕ στις περισσότερες από τις άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ. Τα αίτια αυτών των περιορισμών, όπως αναφέρουν οι ΜΜΕ στην έρευνα, περιλαμβάνουν τα μεγαλύτερα χρηματοδοτικά κενά λόγω του ότι η ζήτηση δανείων υπερβαίνει τη διαθεσιμότητα δανείων, τη μεγαλύτερη ανάγκη αναχρηματοδότησης και αποπληρωμής προηγούμενων υποχρεώσεων και τη μικρότερη διάθεση – σε σχέση με τις ΜΜΕ σε άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ – για υποβολή αιτήσεων τραπεζικών δανείων λόγω του φόβου απόρριψης. Επιπλέον, οι ελληνικές ΜΜΕ θεώρησαν ότι η επιδείνωση της κεφαλαιακής θέσης τους και οι γενικές οικονομικές προοπτικές αποτελούν παράγοντες που εμποδίζουν την πρόσβασή τους σε χρηματοδότηση.

Όπως εξήγησα σε προηγούμενη γραπτή απάντηση στον αξιότιμο συνάδελφο σας, κ. Κύρτσο,⁴ αυτοί οι παράγοντες, καθώς και το επίμονο υψηλό επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων και ο αυξημένος πιστωτικός κίνδυνος που συνδέεται με ορισμένα είδη δανείων στην Ελλάδα, ωθούν τα επιτόκια των τραπεζικών χορηγήσεων σε επίπεδα υψηλότερα από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Η αντιμετώπιση αυτών των παραγόντων δεν εμπίπτει στο πεδίο της νομισματικής πολιτικής. Αντ' αυτού, τα μεταρρυθμιστικά μέτρα που λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές στο πλαίσιο της διαδικασίας ενισχυμένης εποπτείας της Ελλάδας⁵, όπως η εφαρμογή όλων των στοιχείων του νέου κώδικα αφερεγγυότητας, η εξάλειψη παραγόντων που εμποδίζουν την αναγκαστική εκτέλεση εξασφαλίσεων και η βελτίωση της αποδοτικότητας του δικαστικού συστήματος, μπορούν να στηρίξουν τη σύγκλιση των επιτοκίων χορηγήσεων προς τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ.

³ Ο πιο πρόσφατος γύρος της έρευνας διενεργήθηκε από τις 6 Σεπτεμβρίου μέχρι τις 15 Οκτωβρίου 2021 και κάλυψε την περίοδο Απριλίου-Σεπτεμβρίου 2021. Τα αποτελέσματα διατίθενται (στα αγγλικά) στη διεύθυνση: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/safe/html/ecb.safe202111~0380b0c0a2.en.html.

⁴ Βλ. *Επιστολή της Προέδρου της ΕΚΤ προς τον κ. Γεώργιο Κύρτσο, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη νομισματική πολιτική*, ΕΚΤ, 28 Μαΐου 2021, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecb.mepletter210528_Kyrtzos~6ee4b2580c.el.pdf?733ce1bd45841548d7e24db3a7f77d4a.

⁵ Βλ. *Έκθεση Ενισχυμένης Εποπτείας – Ελλάδα*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοέμβριος 2021, η οποία είναι διαθέσιμη (στα αγγλικά) στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/publications/twelfth-enhanced-surveillance-report_en.

Η συνολική χρήση των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος από τις ελληνικές τράπεζες ανήλθε σε περίπου 46,9 δισεκ. ευρώ στο τέλος Οκτωβρίου 2021, εκ των οποίων τα τρία τέταρτα περίπου ελήφθησαν μέσω ΣΠΠΜΑ.⁶ Τα επιτόκια δανεισμού στο πλαίσιο αυτών των πράξεων μπορούν να είναι μέχρι και κατά 50 μονάδες βάσης χαμηλότερα από το μέσο επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων την περίοδο 24 Ιουνίου 2020 - 23 Ιουνίου 2022, με την προϋπόθεση ότι οι τράπεζες επιτυγχάνουν τους δανειοδοτικούς στόχους που αποσκοπούν στη χαλάρωση των πιστοδοτικών κριτηρίων για τον ιδιωτικό τομέα και στην τόνωση των δανείων προς την πραγματική οικονομία. Ο βασικός αντίκτυπος των ΣΠΠΜΑ συνίσταται στη μείωση του κόστους των δανείων – τόσο των εκκρεμών όσο και των νέων – για την πραγματική οικονομία. Ως εκ τούτου, το να αξιολογούμε την αποτελεσματικότητα των ΣΠΠΜΑ λαμβάνοντας υπόψη μόνο τα νέα δάνεια σε σχέση με τα αποτελέσματα για τη χρήση των ΣΠΠΜΑ δεν αποτελεί ολοκληρωμένη μέτρηση, καθώς αποτυπώνει μόνο την επίδραση των ΣΠΠΜΑ στην έκδοση νέων δανείων. Επιπλέον, όταν αξιολογείται αυτή η επίδραση, είναι σημαντικό να έχουμε κατά νου ότι, χωρίς την στήριξη από την πλευρά της πολιτικής, το πιθανότερο είναι ότι οι τράπεζες θα είχαν αναγκαστεί να μειώσουν σημαντικά τις χορηγήσεις τους μετά την εκδήλωση την πανδημίας.

Με εκτίμηση,

[Υπογραφή]

Christine Lagarde

⁶ Βλ. τη λογιστική κατάσταση της Τράπεζας της Ελλάδας, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.bankofgreece.gr/ekdoseis-ereyna/ekdoseis/anazhthsh-ekdosewn> και τη μηνιαία μη συγκεντρωτική λογιστική κατάσταση του Ευρωσυστήματος, η οποία διατίθεται (στα αγγλικά) στη διεύθυνση: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/wfs/dis/html/index.en.html>.